

מ"ת 36381/08/13 - מדינת ישראל נגד יהודה חי מעאטו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

מ"ת 36381-08-13 מדינת ישראל ואח' נ' מעאטו(עציר)

בפני	כב' השופטת דנה מרשק מרום
מבקשת	מדינת ישראל - ע"י עו"ד טנקג'י
נגד	
משיב	יהודה חי מעאטו (עציר) - לא הובא, ע"י עו"ד גבאי-מנדלמן

החלטה

1. כנגד המשיב הוגש כתב-אישום המייחס לו ביצוע עבירות של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו- (3) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 [להלן: חוק העונשין] ואיומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

כתב-האישום מתאר פגיעה מינית במתלוננת קטינה כבת 15 ביום 15.8.13, אשר ניסתה להיחלץ מידי של המשיב לאחר שהלך אחריה וליטף את גבה. לאחר שמכשיר הנייד שלה נפל מידיה, המשיב איים על המתלוננת באומרו כי "אני ארביץ לך אם תתקשרי למשטרה", נצמד אל המתלוננת מאחור וחנוק אותה בצווארה, תוך שהוא מלטף את חזה, ישבנה ובטנה. המתלוננת צעקה והתנגדה למשיב באמצעות מרפקיה, כאשר הוא בתגובה סתם את פיה באמצעות ידו - אז נפלה המתלוננת ארצה. המשיב חדל ממעשיו ופנה לעזוב את המקום - אז חזר אל המתלוננת ודרש ממנה את מכשיר הנייד שלה. המתלוננת, כתוצאה מחששה ממנו, אכן מסרה לו אותו. המתלוננת המשיכה לעזוק לעזרה, עד ששמעה אותה שכנה והגיעה לסייע לה; המתלוננת הצביעה על המשיב שנותר עומד בסמוך למקום.

2. לא היתה מחלוקת לעניין ראיות לכאורה ועילות מעצר, תוך שהודגש כי המדובר במשיב המסכן נשים ונערות מאחר וביצע את המעשה המיני כלפי קרבן אקראי, קטינה מתחת לגיל 16, במהלך שעות היום כשהוא משוטט ברחוב. עוד צויין, כי למשיב עבר פלילי הכולל 3 הרשעות קודמות בעבירות של מעשה מגונה, בחלקן בצירוף עבירות נלוות של הפרת הוראה חוקית ושיבוש הליכי משפט - כשאף ריצה שתי תקופות מאסר ממושכות. בעת ביצוע העבירות דנן, נתון היה המשיב תחת צו פיקוח לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו - 2006 (להלן: חוק הגנה על הציבור).

3. בבקשה המדינה צויין בנוסף, כי המשיב סובל מנטייה מינית מסוג פרואיטריזם, שמשמעה נטיות וכוונות להצמיד את גופו לגופן של נשים, תוך כדי ניצול סיטואציות מסוימות, וקבלת סיפוקו המיני מכך. כן

הוזכר, כי המשיב מאובחן כסובל ממחלת נפש וברקעו אשפוזים חוזרים.

4. דיונים מספר התקיימו בעניינו של המשיב, על רקע טענת הסניגורית המלומדת, כי המדובר באדם הסובל מפיגור שכלי, ויש לשלחו לחלופת מעצר במעון "נווה מנשה". חשוב לציין, כי התיק העיקרי בעניינו של המשיב מתקדם, כאשר קבועה ישיבה קרובה לשמיעת טיעונים לעונש לתחילת חודש מאי 2014.

5. "יאמר כבר, כי בצל הליכי המעצר, אכן נשלח המשיב לוועדת אבחון לפי חוק הסעד (טיפול במפגרים), התשכ"ט - 1969 [להלן: חוק הסעד]. על-פי סיכום וועדת האבחון מיום 25.12.13, המשיב מתפקד ברמה שאינה פיגור שכלי, מבחין בין טוב לרע ומותר לאסור, מבין את האישומים המיוחסים לו, את הליכי המשפט ואת תפקידם של המעורבים בו - כשמסוגל הוא לסייע לעורך-דין בהגנתו.

6. הסניגוריה דאגה מטעמה לגיבוש "חוות-דעת פסיכולוגית" מטעם מכון טריאסט שהוגש לעיוני (מיום 27.10.13). המלצות האבחון נוגעות לצורך של המשיב במסגרת עם גבולות ברורים, החשיבות שבהמשך מעקב וטיפול תרופתי, שיחות והדרכה. הסניגורית ביקשה להדגיש את רמת האינטליגנציה הנמוכה של המשיב, המצביעה על רמת תפקוד נמוכה ועל יכולת מוגבלת להתמודד עם מטלות ביומיום. מכלול הנתונים, לדעת המעריך, עלול להצביע על ליקוי בתפקוד הקוגניטיבי ואף על פיגור.

7. מספר תסקירים הוגשו בעניינו של המשיב, לצורך בחינת חלופת מעצר במעון "נווה מנשה", כאשר נתקבלו המלצות סותרות כתוצאה מפניה ישירה לעו"ס המעון ולאחר מכן לגורמים מוסמכים במשרד הרווחה - כאשר אומר כבר, כי בסופו של יום, אין המלצה לשחרר את המשיב למעון הנעול ב"נווה מנשה".

8. תסקיר מיום 15.10.13 מעלה את נתוני המורכבים של המשיב, אשר מגיל רך סובל מעיכוב התפתחותי וסיים 7 שנות לימוד. גוייס לצה"ל במסגרת "נערי רפול", אך שוחרר לאחר מספר חודשים על רקע אי-התאמה ובעיות התנהגות. המשיב מוכר למערכת הפסיכיאטרית מאשפוזים חוזרים. בוועדת אבחון קודמת משנת 2008 נקבע כי אינו סובל מפיגור. לקצינת המבחן מסר תשובות סותרות ומגמתיות באשר לביצוע העבירות. הביע רצון לקבל טיפול תרופתי בדקפפטייל להפחתת הדחף המיני, כשבעבר במסגרת מאסר החל בטיפול תרופתי זה, אולם לאחר שחרורו מהכלא הפסיק על דעת עצמו את הטיפול. שירות המבחן מעריך כי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות מין על רקע מכלול נתוניו, כשצוין, בין השאר, כי אינו מודע למצבי סיכון, אינו מסוגל להתמודד עם צרכים מיניים בדרך לגטימית, חסר כוחות והבנה לחומרת מצבו - ולהערכת השירות **אין בסיס טיפולי שיאפשר הפחתה משמעותית ברמת הסיכון, מניעה ושינוי דפוסיים.**

9. למרות פרוגנוזה קשה זו, נשלח עניינו של המשיב לקבלת מספר תסקירי מעצר משלימים על רקע

עתירותיה של הסניגורית למצות אפשרות שילובו של המשיב באותה חלופת מעצר אשר תאיין מסוכנות ובמקביל תיתן לו מענה טיפולי. כאמור, נתקבלו המלצות סותרות, ועל כן קיימתי דיון מקיף ביום 18.3.14 בנוכחות קצינת המבחן המחוזית, הגב' ליאור גול. מהדיון ומהתסקיר האחרון שהוגש בעניינו (מיום 17.3.14) הובהר, כי קצין המבחן המטפל פגש במשיב במב"נ לקראת הכנת התסקיר לתיק העיקרי, והתרשמ כי הסתגל לתנאי מעצרו ומצבו מאוזן. לאחר שקצין המבחן קיבל כל פעם תשובות סותרות באשר לאפשרות לשלב את המשיב במעון, נערך דיון בעניינו באגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בדיון זה הובהרה מדיניות האגף, לפיה אין להכניס למעון הנעול אדם שאינו מאובחן כאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הוזכר גם הצורך להגן על חוסים אחרים העלולים להיות מנוצלים ונפגעים, כשעובדי המעון הנעול הם עובדים שמוכשרים לטפל רק באנשים הסובלים ממוגבלות שכלית. בצד האמור, צוין בעמדת האגף, כי אם בית-המשפט יורה אחרת, ברור שהחלטתו תיושם ובתנאי שיש המשך מקום במעון הנעול.

בסופו של יום, על רקע נתוניו של המשיב וגורמי הסיכון במצבו, משלא אובחן כמפגר, ובהתאם למדיניות האגף, אין המלצה לשחרר את המשיב למעון הנעול.

10. למרות המלצת שירות המבחן, עותרת הסניגורית לשחרר את המשיב לחלופת המעצר במעון הנעול על-מנת להבטיח כי יטופל, על-פי הסמכות הקבועה בסעיף 19א לחוק הסעד. לטענתה, בסופו של יום הקביעה אם אדם סובל מפיגור, אם לאו, היא קביעה שיפוטית - ועל רקע מכלול החומר שהונח בפני בית-המשפט מבוקש לקבוע כאמור. עוד טענה, כי אין במדינת ישראל פתרון לאנשים בדמותו של המשיב, כאשר במב"נ ובשב"ס לא יכול לקבל כל טיפול. לטענתה, אוכלוסיית החוסים הקיימת במעון כוללת גם עברייני מין ברמת סיכון גבוהה, אשר לא הוגדרו כמפגרים על-ידי וועדת אבחון (כאשר יצוין כבר, כי לא הוצגה לעיוני כל אסמכתא ו/או ראיה התומכת באמירה זו). הסניגורית הציגה פסקי-דין במקרים אשר, לשיטתה, דומים בנסיבות.

11. ב"כ המדינה חזרה על המסוכנות הגבוהה שטמונה במשיב, חוסר היכולת שלו לשתף פעולה ולהיתרם מטיפול כפי שעולה מן העבר והצורך להגן על חוסים אחרים הסובלים מפיגור שכלי. על כן, עותרת היא שלא לסטות מהמלצת שירות המבחן.

12. הצדק עם הסניגורית, כי השאלה אם אדם הינו "מפגר" ונכנס בחסות חוק הסעד היא קביעה שיפוטית - כאשר הערכות וועדת האבחון מהוות כלי עזר בלבד. אכן, בפסיקה הנוהגת ניתן למצוא מקרים בהם אדם, המצוי ברמה שכלית גבולית, יישלח בסופו של יום למעון נעול לצורך טיפול לפי חוק הסעד - כפי שעולה מהפסיקה שהגישה הסניגורית (אם כי במרבית המקרים המדובר בהסדרי טיעון ובנסיבות מיוחדות שאינן מתקיימות בענייננו).

13. עם זאת, לא ראיתי לנכון לחרוג מהמלצת שירות המבחן הנוכחית בשל טיעוני ההגנה. ממכלול החומר הרפואי והמשפטי שהוגש לעיוני, איני יכולה לקבוע כי המדובר באדם עם לקות שכלית שמצבו מחייב טיפול בו במעון הנעול "נווה מנשה".

14. ראשית יצויין, כי עיון בגזרי-דין קודמים שניתנו בעניינו מעלים, כי הערכאות השונות היו מודעות לנתוני המיוחדים - ולבסוף דינו נגזר לעונשי מאסר בפועל ממושכים.

15. גם אם בחוות-דעת פסיכיאטריות הוזכר בעבר התפקוד הקוגניטיבי המונמך של המשיב, הרי שוועדת האבחון לפי חוק הסעד, המוסמכת על-פי חוק לקבוע הערכות כשעסקינן בלקות שכלית, חזרה והעריכה כי אין המדובר באדם הסובל מפיגור שכלי. בשלב זה של המעצר, אין בסיס לסטות מהמלצותיה.

16. אך חשוב מכל אלה: מתסקירי שירות המבחן עולה, כי המדובר במשיב שכנראה אינו בר-טיפול. נעשו עימו נסיונות טיפול בעבר, אך הוא הפסיק לשתף פעולה, אינו מודע כלל למצבו, וכאמור בשלב זה קיימת הפרוגנוזה המצערת, כי אין בסיס טיפולי שיאפשר הפחתה משמעותית ברמת הסיכון, מניעה ושינוי דפוסיים. גם אם הסניגורית, במאמציה המרובים, עושה ככל יכולתה לשלב את המשיב באפיק טיפולי ולשלב במעון הנעול, הרי שלא הונחה לפניי תשתית ראשונית כי המדובר במשיב שאכן יכול להיתרם מטיפול באופן המצדיק סטייה מהמלצות שירות המבחן.

17. ייתכן, והמקום הראוי לדיון מורכב זה הוא במסגרת הטיעונים לעונש (כאשר, כאמור, קבוע דיון קרוב בעניינו), באמצעות הבאת ראיות ומומחים מתאימים - ולכן אין בהחלטה זו, מטבע הדברים, כדי לקבוע מסמרות באשר להמשך. עם זאת, בשלב זה של הדיון, לאור מכלול הנתונים, לא שוכנעתי כי יש לשלב את המשיב במעון נעול "נווה מנשה" כחלופת מעצר בניגוד להמלצות שירות המבחן.

18. על כן, מורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים כנגדו.

ניתנה היום, כ"ד אדר ב תשע"ד, 26 מרץ 2014, במעמד הנוכחים.